

פרוטוקול מס' 154

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
ביום שני, כ" באב תשל"ב (31.7.72) בשעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הועדה:
היו"ר א. רימלש
ב. אליעד
ח. גרוסמן
ז. המר
ז. הדמן
ס. ידיד
א. כץ
ד. עובדי
ע. פיינצנדג-טרני
ז. קורן
ב. שהור

מוזמנים:
ו. איתן - יו"ר רשות השידור
ש. אלמוג - סגן לרשות השידור
ס. חובב - הממונה על הרדיו
י. חדמור - הממונה על הטלוויזיה

מוכירת הועדה: ד. פלר

רשמה: ד. בלומרוזן

סדר היום: פגישה נוספת עם הנהלת רשות השידור.

אני פותח את השיבה.

הי"ר א. רימלט:

פגישה נוספת עם הנהלת רשות השידור

ס. ידיר: יש צורך להרחיב את מסגרת השידורים בערבית. האם קיימת תכנית בכיוון זה? שאלתי נוגעת גם לרדיו וגם לסלוויזיה.

באלו ארצות שכנות צופים בטלוויזיה, בנוסף לרדיו? לרדיו מאזינים במצרים ומעט גם בסוריה. האם הגברת התדירות והעוצמה של הרדיו תאפשר האזנה לשידורים בכל המדינות השכנות? אשר לסלוויזיה - ידוע לי שבלבנון ובירדן צופים בתכניות שלנו. האם גם מעבר למדינות אלה צופים בתכניות שלנו?

ידוע לי על הכנות לאפיק נוסף. מה ההתקדמות בשטח זה? האם ההתקדמות מניחה את הדעת? ייתכן שניתן יהיה להשתמש באפיק השני להרחבת השידורים בערבית. שידורי הערבית, בטלוויזיה וברדיו, תורמים תרומה ניכרת וחשובה להעברת הידע, הרצוי לנו, לארצות ערב. השידורים בערבית ברמה גבוהה מאוד. יש תכניות טובות מאוד.

מה בקשר לתכניות להשכלה לעם וחינוך לערכים לאומיים? האינכם חושבים לשלב תכניות כאלה בטלוויזיה?

יש תכנית "השעה השלישית". מי קובע את המוזמנים לתכנית זו? כאשר נתקיים דיון על פשיעה ועל גזע, בהשתתפות מפכ"ל המשטרה, הוא התנה את השתתפותו בכך שמר נתן דונביץ, עתונאי "הארץ", לא ישתתף.

הי"ר א. רימלט: האם זו עובדה או רכילות ששמעת?

ס. ידיר: דברתי עם אנשי הרדיו והטלוויזיה ועם מר דונביץ עצמו. הגשתי גם שאילתה לשר המשטרה ולשר החינוך והתרבות. לצערי, שתי התשובות לא היו מדויקות. מפכ"ל המשטרה אמר, שלא יופיע עם מר נתן דונביץ. אולי למשטרה היה ענין שישתתפו אנשים שאינם מתמצאים בחומר של פשיעה. מר דונביץ כנראה מתמצא בנושאים אלה. מי קובע בעניינים אלה? האם יש הנחיות בדורות למקרה שפלוגי או אלמוני אינו רוצה להופיע עם מישהו? האם יש קו מנחה, שאם בותנים תכנית מסויימת למצות אותה באופן סופי ועקרוני?

בקשר לאיזון - בשידור על קליטת העלייה טוב היה לו היו משדרים תופעה חיובית, של משפחה שכן בקלטה, על-מנת לא להראות רק את הצד השלילי. דווקא בנושא העלייה יש מי שמנסה לבחוש בעניינים, ולשלב זאת עם בעיית הפער החברתי וכדומה. יש להדאוג איך משפחות עוליים בקלטות, כיצד אנשים מסתדרים בעבודה ובחשבים לישראלים לכל דבר. יש לדאוג לאיזון בשטח זה.

ברדיו יש תכנית, אחת לשבוע, בשם "השבוע בכנסת". האם לא חשבתם על תכנית דומה, אחת לחודש, בטלוויזיה?

במושג האחרון של הכנסת הראו בטלוויזיה את הדיון עם ראש הממשלה. לאחר אותו דיון היה גאום טוב של יושב-ראש הכנסת. למה לא שידרו גאום זה?

בזמן האחרון חלה רגיעה ביחסי ההנהלה והעובדים. האם המשכורות המשתלמות לעובדים הן גרמה באותה וגורמות לכך שדווקא הכוח המעולה יימשך לסלוויזיה?

לרשות יש טענה בקשר לאגרה עבור טלוויזיה ורדיו. יש נכים ומשפחות שכולות המקבלים שחרור. האוצר התחייב לכסות הפרש זה ואינו עושה זאת. לאיזה סכום מגיע הפטור לנכים ומשפחות שכולות? מדוע משרד האוצר מסרב לכסות את הפרש הזה?

ד. קורן: יש תופעה, שבתכניות בהן מוסיקה משולבת במלל העוצמה של המלל הרבה יותר קטנה מהעוצמה של המוסיקה. אדם הרוצה להקשיב צריך לטובב כל הזמן את הכפתור. באחד העתונים כתבו מכתב למערכת בקשר לכך. יש לשים לב לבעייה.

ח. גרוסמן: בזמן האחרון חל שיפור ניכר בשידורי הטלוויזיה, בעיקר בשידורי החדשות. יכול להיות שיש לזקוף חלק מן ההישגים הללו לזכות משרד התקשורת. התמונות המועברות בעזרת הלורייין מוסיפות הרבה מאוד לשידורים הללו וגם העריכה נשתפרה.

במשך זמן רב דובר על האיזון הדרוש, מצד אחד, ועל מידת החופש הניתן לכתבים ולעורכים, מצד שני. אינני בעד טלוויזיה מטעם ואיני סבורה שכל תכנית צריכה להיות מצונזרת, ודווקא בהתאם למה שהשלטונות רוצים. זה לא יכול להיות. דרושה מידת חופש לכתב, אחרת אינו יכול לעבוד, אבל, צריך להיות גם חופש של המרואיין. אספר סיפור קצר. באחת ההזדמנויות, ביקשו ממני להופיע בקשר לנושא מסויים. הכתב אמר לי בטלפון: אבל, אנחנו מצפים ממך שתאמרי כך וכך. אמרתי: אני חבדת כנסת ואינני מקבלת את משכורתי מרשות השידור ואומר מה שאני רוצה לומר. כאשר הגעתי לתכנית, הופעל עלי לחץ בלתי הוגן, מצד הכתב, שדברי יהיו בכיוון שהוא רוצה. כפי שדרוש חופש לכתב ואיננו צריכים להגיע לכך שכל דבר יהיה מצונזר, כי יש קשת רחבה של דעות וכל הדעות צריכות לבוא לידי ביטוי, לא יכול להיות, מאידך גיסא, שעובד רשות השידור, הכתב, יפעיל לחץ על המרואיין.

ש. אלמוג: מה הוא עושה?

ח. גרוסמן: לוחץ על המרואיין לומר מה שאינו רוצה לומר. מוכרחה להיות אתיקה מסוימת. אני בעד זה שתהיה תכנית מעניינת, אבל, יש גבול.

גם אני בעד זה שיש לשאוף לאיזון בתכניות, אבל, זה לא יכול להיות במאה אחוז. האיזון אינו יכול להעשות בתכנית אחת. לפעמים האיזון מושג על-ידי תכניות שונות. אם היתה תכנית על אצ"ל, שלא היתה מאוזנת, בהמשך היתה תכנית אחרת. יחד עם זאת, אני טוענת, שנציגי הציבור שבאים לביטוי בכלי התקשורת האלה, שהם הדומיננטים למעשה, צריכים חופש ביטוי.

הי"ר א. רימלט: האם לא אמרת מה שרצית לומר?

ח. גרוסמן: אמרתי.

הי"ר א. רימלט: אם כך, יש חופש.

ח. גרוסמן: אינני אומרת שאין חופש, אבל, לעתים יש יחס בלתי הוגן למרואיין.

בזמנו היו הרבה ידיעות על-כך שיש אי-הבנה בין ההנהלה לבין העובדים. אחת הטענות היתה בתחום המכרזים. עכשיו יש שקט. האם שקט זה מבטא את המציאות או שזה שקט מזדוה או שקט שלפני הסערה? הגיע אלי עולה חדש, בעל מקצוע בתחום מסויים, שנתקבל על-פי מכרז, והודיע לי שהוא עוזב כי איננו יכול לעמוד בלחץ היחסים השוררים בטלוויזיה - בין העובדים לבינם ובין העובדים להנהלה. זה אולי קשור להערת הקודמת. יכול להיות שיש כתבים שבאופן בלתי-פוסק רוצים להוכיח את עצמם וזה לפעמים על-חשבון האמת, על-חשבון שיקוף המציאות. יכול להיות שכיוון שהיחסים אינם תקינים, השידורים אינם לענין, ואז גם איש הציבור המופיע עומד במצב בלתי סביר. אולי יש קשר בין הדברים ואולי לא. אדרבה, תלמדונו מה האמת לאמיתה בתחומים אלה?

מוזן שהייתי רוצה ששעות השידור תהיינה רבות יותר ושהטלוויזיה תוכל להתחרות בדיו בתחום שידור ידיעות ופרשנות. לצערי, הפרשנות הפוליטית בטלוויזיה זעומה וגם הלא נתכנה. ארדיו עולה על הטלוויזיה בתחום זה. אולי זה קשור במספר שעות השידור.

ב. שחרר: אינני מבין מדוע בחרו דווקא בבר-שניס להופיע בתכנית "השעה השלישית". יש אנשים עם עבר באמנות ובתיאטרון, אנשים המייצגים דור, תקופה, כמו חנה רובינא.

בדיון על שינוי שיטת הבחירות הופיע שני אנשים נגד שינוי השיטה ואחד בעד, בשעה שהרוב בכנסת היה בעד שינוי השיטה. אני מבין שאין רוצים לקפח את המיעוט, אבל, למה לתת לו רוב בדיון?

לענין האולימפיאדה, היה סיכום לא לשדר על-כך בראש השנה. מה המצב?

ז. הרמן: הוכן דין וחשבון על אפשרות של אולימפיאדה פתוחה. זה קשור לא מעט עם היכולת לשדר ברדיו ובטלוויזיה. אם יוחלט על כך, האם הרדיו והטלוויזיה יהיו מסוגלים לתת את השירות הדרוש לביצוע התכנית הזאת?

בקשר לשידור החדשות בחצות - לפעמים אנשים עסוקים כל היום ויכולים לשמוע את החדשות רק בחצות. אם כבר משדרים חדשות בחצות, השידור לא צריך להיות כל-כך קצר.

נ. איתן: אשיב בקיצור לשאלות הנוגעות במישרין לוועד המנהל ולמליאה. לפעשה, על שתי שאלות שנשאלו ניתנה בינתיים תשובה. לגבי ארועי האולימפיאדה - בכל ימי חול בערב תהיה תכנית פיוחדת פשוורת מן האולימפיאדה, תכנית פיוחדת די פפורשת. תכנית זו לא תשודר בשני הלילות של ראש השנה ובאותם שני ערביים ייכללו ארועי האולימפיאדה בתוך פהודרת החדשות הרגילה שתשודר ממילא.

אשר לטכס הפתיחה בשבת אחרי הצהריים - הטכס הזה ישודר רק במוצאי-שבת. לא באופן סימולטני בשידור חי, בשבת אחרי הצהריים, אלא במסגרת תכנית הספורט המשודרת ממילא במוצאי שבת.

אשר לתכנית הספורסמת על עזר וייצמן - פה היו כל מיני אי-הבנות. ההחלטה המקורית נתקבלה לפני למעלה מחודש, בתקופה בה הכל דיברו על הקדמת הבחירות, על הקדמה אפשרית ובשלב מסויים כמעט ודאית. הועד המנהל, שאגב בכלל לא דיבר על עזר וייצמן - שמו לא הוזכר בכלל באותו דיון - חשב, שאם מתקרבים לבחירות מוטב שנתכנית "חיים שכאלה" לא יופיעו אנשים פוליטיים, אנשים הנמצאים בעיצומה של מערכה פוליטית. כיוון שבינתיים נשתנו הנסיבות, שוב לא היה טעם לעכב את שידור התכנית הזאת.

אנחנו חייבים להיות ערים לשינויים אפשריים במצב. אם יום אחד יהיה מסבך או מעין-מסבך פוליטי, תיתכן שוב החלטה כזאת, לעכב שידור באופן זמני. בהחלטה דובר על אישיות פוליטית הנמצאת בעיצומה של מערכה פוליטית. כיוון שאיננו נמצאים היום בעיצומה של מערכה פוליטית, הגיע הועד המנהל למסקנה שאין טעם לעכב את השידורים האלה.

חברת-הכנסת הרמן שאלה מה הן הועדות של המליאה ומה השפעתן. כעת יש 8 ועדות למליאה ובקרוב תקום ועדה תשיעית. שמונה הועדות הקיימות כיום הן: כספים, הסברה, ספרות, מוסיקה, לשון, מורשת ישראל, שידורים לחוץ-לארץ ולעוליים ותכניות בערבית. אתמול אישרה המליאה בישיבתה הקמת ועדה נוספת לתכניות לנוער וילדים.

לגבי מידת השפעתן של הועדות - התשובה חייבת להיות פחות כללית ויותר מסויימת, כיוון שאינני חושב, שלגבי כל אחת ואחת משמונה הועדות האלה אפשר לומר אותם דברים. ההצלחה של כל ועדה להשפיע על מהלך העניינים תלויה בגורמים שונים. זה תלוי במספר הישיבות ועדה המתכנסת פעמיים בשנה בלבד, ברור שתשפיע פחות מאשר ועדה המתכנסת מדי חודש בחודשו. דבר זה תלוי כולו בדינמיות של האדם העומד בראש הועדה. יושב ראש תוסס ומתסיס המפעיל את הועדה משפיע יותר מאשר יושב ראש שלי. הגורם השני הוא, דומני, מידת הקשר הקיים או נוצר בין

הועדה לבנין העובדים האחראים. בישיבות של כל ועדה משתתפים העובדים האחראים הנוגעים לאותו שטח. אם נוצר קשר הדוק ואם יש הבנה בין חברי הועדה, יושב-ראש הועדה והעובדים, העבודה יכולה להיות פוריה מאוד וההשפעה יכולה להיות רבה למדי. במידה שאין קשר כזה או לא נוצר קשר כזה בקלות, ברור שההשפעה תהיה פחות גדולה.

עד-עכשיו, בקדנציה של המליאה הנוכחית, התכנסו כבר כמעט כל הועדות, כל אחת לפחות לישיבה אחת. השתתפותי עד-עכשיו בכל הישיבות, חוץ מאחת, כי רציתי לראות כיצד מתנהלים העניינים. אפשר לומר, כי ההתחלה היתה לא רעה. כיוון שאנחנו כעת רק בראשית הקדנציה, מוקדם לומר מה תהיה בסופו של דבר השפעת כל ועדה וועדה על התכניות ועל מהלך העניינים בכלל.

אלה היו השאלות הנוגעות להחלטות הועד

המנהל והמליאה.

ש. אלמוג:

נשאלנו על אפיק נוסף בטלדוויזיה. בשעתו יזמו שני שרים - שר החינוך והתרבות, בתוקף תפקידו לפי חוק שירות השידור, ושר התקשורת - הקמת ועדה משותפת לדיון על הקמת אפיק נוסף לטלוויזיה. בועדה הזאת השתתפו נציגי רשות השידור, האוצר ונציגי שני המשרדים. ועדה זו עסקה באופן מעשי מאוד בנידון האפשרויות להקמת תחנה או אפיק נוסף בטלוויזיה. הועדה הגיעה למסקנה שצריך להשקיע כמאה מיליון לירות במשרדים הדרושים לשם כך, בשחור לבן, ולחילופין - 120 מיליון לירות, במערכת משרדים בצבע. המספרים הם לפי המחירים של לפני שנה בערך. כתוצאה מן הבידור הזה, החליט האוצר, לפי שעה, לא לממש את הרעיון של אפיק שני. למעשה, הועדה לא סיימה את עבודתה. היא הועמדה בפני מבוי סתום.

לשם הבהרת התמונה עלי להוסיף, שבמידה ומדובר בשידור צבעוני, מן ההכרח לחשב גם את ההשקעה במכשירים שהאזכרוסיה תצטרך להשקיע לצורך זה.

יש כיום כבר התפוצצות החדרים, כי בטלוויזיה הלימודית אנחנו משרדים באותו אפיק וכך שידורי העברית והערבית באותו אפיק. במדינת ירדן השכנה יש שני אפיקי טלוויזיה בלי טלוויזיה לימודית. איני מתבייש מפני מלכות ירדן, אבל, יש לנו צרכים ויכולים יסכימו שהעניין רציני. אם אפשר להשקיע בעניין זה? ועדת הכספים המליצה על דברים שונים. על זה היא לא המליצה.

לענין תכניות לימוד אקדמי, אוניברסיטה פתוחה - אני מתאר לעצמי, שכאשר העניין של אפיק שני עלה, בסוחרו של שר החינוך והתרבות עמדה גם השאלה הזאת. זו שאלה שהוא קרוב לה מאוד. איני יכול לדבר בשמו של שר החינוך והתרבות, בוודאי לא בענייני חינוך, אבל, ידוע, שכאשר דנו באפיק השני, המרשיבים העיקרית מצד משדד החינוך והתרבות היתה לאפשר מערכת שידורים גדולה יותר לענייני לימוד וחינוך. זה לא בתחום הטיפולי של רשות השידור, אבל, יש מגעים. אם אנחנו צריכים להשתמש באותו אפיק, המגעים הם יותר מגעי החרות, אבל, בכל-זאת יש קשר בין הדבר. כל הנצרכים לאפיק זה יסכימו שצד המקרא. לפיכך היתה יוזמה לאפיק שני בטלוויזיה.

יש בעיות דומות גם ברדיו. אם רוצים להשתמש ברדיו לשם הרחבה בתחום הלימודי - אין אפשרות. אנחנו רוצים להוסיף ברדיו שידורים לעולים ברוסיה ובגרמניה, ואנחנו נתקלים בקושי. יכול להיות שלמוגדבי ולדינו יש פחות מאזינים משה שהיה פעם, אבל, איננו יכולים למדוד את העניין לפי מספר המאזינים ואין מקום אחר. מן-הכל המכשור העומד לרשותנו הוא פחות מן הצרכים ובוודאי פחות מן הצרכים הצפויים בעתיד.

אם מדברים על עניינים טכניים, ברור שיש לחשוב על-כך שחלק מן הדברים ענודם נזקקים היום לאפיקי שידור, ניתן יהיה

לעשותם באמצעים אחדים. יש כיום פיתוח של קבל-טלוויזיה, שמחייב שיפור במשדרים. יש כיום פיתוח של קסטות ואפשר יהיה במקום מסויים להפעיל קסטות על מכשיר בלי להזדקק למערכת שיפור ממרכז אחר. בזה יש יתרון, שלא מוכרחים בכתה פלונית בירושלים ללמוד בדיוק מה שלופדים בקרית-שמונה. על-ידי-כך יש אפשרות גיוון והתאמה לפי צרכי הכתה הקונקרטי. הענין הזה, שהוא עכשיו בשלב מתקדם מאוד, יתן תשובה להרבה מאוד שאלות.

לשאלה איך אנחנו בוחרים את המדוראים - זה ענין מסובך מאוד. אם מדובר על נושא פוליטי, השאלה קלה יחסית. כי ברור שיש מפלגות שיש להן דעות בנושא ויש שני קריטריונים שחייבים לקחת בחשבון: 1. שיהיה ויכוח אמיתי בין דעות. 2. שתהיה התחשבות במשקל הדעות הללו. זה בנושא בו עצם השאלה ניתנת להגדרה מכוח ההגדרה שיש לה במציאות הפוליטית והפרלמנטרית. במקרה כזה נבחר, קודם-כל, את האנשים המייצגים השקפות שונות. אם בסיעת יושב-ראש הועדה יש חלוקי-דעות פנימיים, יהיה לנו ענין לבחור דווקא שני אנשים משני חלקי גח"ל.

עלינו לבחור את האנשים לפי ההשקפה שהם מייצגים. אם יש חלוקי דעות בין סיעה אחת לשנייה, והמדובר בשתי סיעות גדולות, השאלה אינה מסובכת. אם ניקח שאלה כמו היחס לערבים, בתחומים שונים של חיינו, אנחנו מוצאים פתאום שבכל מפלגה יש חלוקי-דעות ואיננו יכולים ללכת לפי רוב ומיעוט בכנסת. הענין הרבה יותר מורכב. היו דיונים ברשות השידור, האם עלינו לשקול את הקולות, בוויכוח ציבורי, כאשר אנחנו מזמינים אנשים. הדעה היתה, שאין דשנת השידור צריכה להיות שופר המבטא רק את המציאות הפרלמנטרית או הפוליטית לפי איזו התגבשות פורמלית בבחירות הסתקיימות אחת לארבע שנים, אלא להביע את התהוות החיים הציבוריים והפוליטיים בכל התחומים. אי-אפשר למדוד זאת בפלס מים בכל תכנית אלא בצרוף של כמה תכניות.

בעייה של ויכוח בנושא פוליטי, קלה באופן יחסי לפתרון. יש בעיות של חינוך ילדים ושל ראיון פלוני שבא מארץ מסוימת ויש לו קשיי קליטה. השאלה היא איך להתייחס לזה. האם עלינו לחשוב שבין עולי ברית-המועצות יש גם אנשים שונים. לפני שבויעים הופיעה אשה בתכנית טלוויזיה והתאוננה על קשיי קליטה. אחר-כך אמרו: אינכם יודעים שאשה זה עשר שנים בארץ. קורים כל-מיני דברים. אני רוצה להצביע על מורכבות הנושא. אין כלל אחד על-פיו אפשר ללכת ולומר: כך בוחרים את המדוראים. תלוי בנושא. תלוי בתכנית ותלוי גם ברגשות לענין מסויים. מחר בערב נשדר תכנית רגישה מאוד על יחסי יבנודים וערבים. איך לבחור את המשתתפים - זו בעייה שעדיין לא הצלחנו לפתור. כך וכך אנשים היו צריכים להשתתף. אתמול, ערבי אחד אמר שאינו יכול להשתתף ואז גם השני אמר: איני רוצה להשתתף.

חבר-הכנסת קורן שאל איך אנחנו בוחרים את העובדים שלנו. בשלהי מלחמת ששת הימים קמה הממשלה ואמרה: אנחנו רוצים להקים טלוויזיה במהירות. הטלוויזיה הוקמה. הביאו עובדים מכל קצות הארץ, בתוכם עולים וישראלים חוזרים. דיכרו את כולם ואמרו: התחילו להכין טלוויזיה. מה שנוגע לזכויות ולשכר, כאשר תעבור התקופה הארעית, מי שירצה להיות עובד קבוע יהיה חייב לעבור מכרז. לאחר מכן הממשלה והכנסת מסרו את הטלוויזיה לרשות השידור וחייבו לעשות מכרזים. צריך היה להוציא מכרזים עבור עובדים שכבר עבדו. זה היה כרוך במשברים חמורים מאוד. זה היה לפני שלוש שנים. פרשת המכרזים שהיתה לפני שלוש שנים, כאשר היה מדובר בצייבור שכבר עבד, היתה כאובה. היו עובדים שבסופו של דבר לא זכו במכרז והתמדרו, כי הם היו כבר בפנים. עכשיו מקבלים עובדים לפי מכרז. השאלה היא אם הנבחרים הם הטובים ביותר שאפשר למסור בידיהם שיקול-דעת בעניינים כל-כך חשובים. יש שאלה נוספת: האם אנחנו משלמים להם שכר טוב. אני חושב שהשכר הוא טוב. השכר באופן יחסי טוב. השאלה היא אם אנחנו בוחרים את האנשים הכי טובים. על-כך צריך לענות בצורה זהירה. אנחנו משתדלים לבחור את הטובים ביותר. אנחנו דורשים הרבה מאוד קוולפיקציות. כדי לקבל עובד בחדשות ברדיו אנחנו דורשים השכלה אקדמית מלאה. גם בעלי השכלה גבוהה ענו לפעמים תשובות שדרמו הלחלה. יש סלקציה גדולה מאוד. נוסף להשכלה גבוהה צריך כתב-האיות בעל כישורים אחרים. הדא צריך להיות בעל הכמה שמשאיים יהודיים ובעל

רקע מתאים לחיי הארץ. הוא צריך להיות בעל קול ערב וכושר ניתוח. אנחנו בוחרים את האנשים ולאחר-מכן יש תקופת בסיון. אם האיש עומד בתקופת הבסיון ומוכיח את עצמו - הוא נשאר. כאשר הוא נשאר והוא קבוע, הוא עובד כמו בכל מקום אחר במדינת ישראל. יש בית-דין משמעותי. רוב העובדים עושים עבודתם באמנה ומשתדלים. התעוררו בעיות בעיקר בתחום הטלוויזיה שהוא תחום חדש בארץ. לא היו לנו קריטריונים, כי אף אחד לא ידע. הכל היה חדש. כיום אפשר לשפוט עובד ולראות אם עושה עבודתו כראוי. חוץ מזה, העניין מורכב מאוד. ברשות השידור יש בעלי מקצוע שונים - נגנים ונגרים, פקידים ובמאים ועוד, ציבור מגוון עם הרבה ועדי עובדים ואינטרסים של איגודים שונים.

אשר ליחסים בין העובדים לבין ההנהלה - תודה לאל, שיש קצת שקט. לא הייתי מחפש למצוא אם השקט מציאותי או מדומה. הלוואי והשקט הזה ימשך, אפילו נראה מדומה או שזה שקט לפני הסערה או אחריה. זה מקצוע מסעיר. באים לתוכו אנשים, שבניגוד להרבה מקומות עבודה רואים בעבודה זו את מרכז חייהם. זה הכי חשוב להם. יש גם מתחים בין קבוצות עובדים שונות, בעבודה - בין הבמאי לספיק, בין הצלם לכתב - מתחים אובייקטיביים. זה קיים בכל הארצות. פה שתהיה לו הזדמנות לבקר בארצות אחרות, אדרבה, ישאל איך היחסים שם. יש עניין של יחסים בין הרדיו לטלוויזיה, בין רשת א' לרשת ב', בין המוסיקה למלל, בין עברית לערבית. בכל המקומות יש בעיות כאלה. אם אנחנו מצליחים לתקופת מה לא להיות בסערים בפומבי לא צריך לעורר את העניין.

ח. גרוסמן: שאלתי על היחס בין ההנהלה לעובדים.

ש. אלמוג: היחס בין ההנהלה לעובדים הוא פונקציה של היחס בין העובדים לבינים. אין הבעיות שיש בין הנהלת "עליה" לבין העובדים. אין ויכוחים בשאלות הרגילות. יש דברים שלעולם לא נוכל לפתור במוסד אמנותי יוצר.

היו"ר א. דימלט: יש בוודאי גם בעייה של עובדים המרגישים עצמם מתוסכלים.

ש. אלמוג: בכל-סיני מקומות יש מתוסכלים. אדם נכנס לעבודה ועוברות עשר שנים והוא עדיין עושה אותה עבודה. בארץ אחרת עובד היה מרוצה מזה. יהודי ברדיו ובטלוויזיה אם עושה כמה שנים אותם דברים מרגיש עצמו מתוסכל. לא כולם מצליחים לשמור על כוח היצירה בכל ימי חייהם, אבל בסתיו סוציאלי כולם רוצים. יש לנו מחשבות על איזו דוטציה. ההתייחסות לבסתיו סוציאלי במקצועות אלה בישראל גדולה מאשר בארצות אחרות. בארצות אחרות אנשים לפעמים ממלאים תפקיד ברדיו, בטלוויזיה או בעתון ומסיימים את תפקידם. בישראל אין דבר כזה. כל אחד צריך מקום עבודה קבוע ואחר-כך מתפרש גם על האלטורות. לא ייתכן שאדם לא יהיה קשור בשום מקום עבודה. לפיכך אדם בא, מקבל תפקיד ונכנס לתקן. זה המצב במדינת-ישראל. רשות השידור היא חלק ממדינת-ישראל. אדם שבגיל צעיר היו לו תכניות והיה לו כושר ואחר-כך הוא יושב על תקן, הוא מתוסכל. אנחנו מצטיינים מדי פעם למצוא פתרון. יש פתרונות. מחליפים תפקידים. מצטיינים את האיש בדבר חדש. לא פעם מצליחים, אבל, יש צורך בהרבה מאוד תשומת-לב, הרבה מאוד סבלנות ורצון טוב.

לשאלת חבר-הכנסת קורן על שיטת הדיווח מהכנסת. השיטה של הדיווח מהכנסת גורמת לנו הרבה מאוד אי-נחת. קודם-כל, עדיין איננו מודעים לדיווח מן הכנסת בטלוויזיה כשם שאנחנו מודעים לדיווח ברדיו, כי הכנסת עדיין לא החליטה שהיא מושה דיווח שוטף מהדיונים שלה בטלוויזיה וגם לא עשתה את הסדרים הטכניים הדרושים לשם כך. עניין זה תלוי ועומד מזה שנים אחדות. גם מצידנו יש קושי, כי השיטה הנכונה ביותר לדיווח נכון מהכנסת היתה, להעמיד צוות טלוויזיה שיעקוב אחרי כל דיוני המליאה. אחר-כך אפשר יהיה להשתמש בחומר ולעשות סלקציה מתוך קנה-מידה ושיקול-דעת של עורך. מה קורה למעשה? הצוות נכנס, מצלם דבר מה והולך. אין לנו אפשרות, קודם-כל בספיק, להעמיד צוות שיצלא במשך שלושה ימים. לפיכך הדיווח בהכרח מקוטע.

ע. פיינברג-סרני:

מי מחליט מתי אתם באים?

ש. אלמוג:

עורך החדשות באותו יום, בהתאם לנושאים.

הייתי רוצה שנגיע למצב שתהיה אפשרות לאסוף את כל החומר ולהכין תכנית "השבוע בכנסת".

ד. סרני:

כמה זה צריך לעלות?

ג. אליעד:

הצליחו לקבל חצי שעה לתכנית הערבית. מדוע הקדמתם את החצי שעה?

ש. אלמוג:

במוסדות רשות השידור היו דיונים ממושכים על הנושא: איך להרחיב את השידורים. לאחר הרבה מאוד שיקול-דעת, שהיו מעורבים בו הרבה מאוד אנשים, הוחלט להוסיף חצי שעה לשידורים בערבית. נשאלה השאלה מתי להוסיף חצי שעה. היתה ויכוח על-כך במליאת רשות השידור. לבסוף הוחלט, שאם מוסיפים חצי שעה בערבית ואין מוסיפים מאומה בעברית, כדאי להוסיף חצי שעה זאת כך שהעברית לא תקופח לחלוטין. גם התכנית הערבית לא קופחה. הוסיפו חצי שעה. חצי שעה פחות טובה, אך נוסף לכך הוסיפו תרגומים בערבית להרבה מן החומר המשודר.

ג. אליעד:

האם הועדה לשידורים בערבית הסכימה לכך?

ש. אלמוג:

מליאת רשות השידור היא הגוף המוסמך על-פי החוק. היא קבעה זאת. לא היתה החלטה חד-משמעית של ועדה בענין זה.

ג. אליעד:

אין ערך לחצי שעה זו. חבל על התקציב.

ש. אלמוג:

עכשיו אנחנו עומדים לפני חידוש שבא לשרת את העניין הזה. היות ועלינו לקלוט את החומר מן הלוריינן, החליטו מוסדות רשות השידור לדחות בחצי שעה את החדשות ולדחות את כל השידורים למעלה, כך גם שאלה זו תבוא על סיפוקה.

היושב ראש העיר, שהגישה העתונאית גורמת לכך שהאיזון הפוליטי הוא חסר משמעות, כאילו יש רדיפה אחד הסנסציה יותר מאשר כוונה למצות את הנושא. לשם כך הוצאנו את התדריך שלפני חברי הועדה. היה מי שאמר, שלו היו הולכים לפי התדריך, הכל היה טוב. ברור, שאנשים הנכנסים לפסגות כזאת, אפילו ממלכתית, סובלים מן המחלות של חבריהם בעתונות הכתובה. לא פעם אנחנו נתקלים בקושי למנוע את ההיגררות אחרי הדברים הלא-טובים שיש בעתון. אנחנו מתגברים על-כך על-ידי חינוך מתמיד של העובדים - גם של העובדים המתקבלים וגם של העובדים שכבר בעבודה. הערב אנחנו פותחים קורס לעובדים חדשים ברדיו, בתחום החדשות. אני יכול לספר, שזה אחד הנושאים בתכנית הלימודים. בעוד שבוע יהיה דיון של הועד המנהל עם כל עובדי החדשות, ברדיו ובטלוויזיה. אני משוכנע שזה יהיה אחד הצירים המרכזיים של הדיון. אנחנו ערים לזה. אי-אפשר לדאוג את פתרון הבעיה בצורה חד-משמעית. ההתייחסות של עובדי הרדיו והטלוויזיה אל עצמם כאל עתונאים, זה חלק מן המציאות של היותם חברים באיגוד המקצועי הזה של העתונאים, של הקשרים שיש להם עם חבריהם למקצוע בעתונות הכתובה. אין ספק שיש השפעה. אנחנו רוצים למזג שני ערכים - את הערכים המקצועיים עם הערכים הממלכתיים. לפעמים דבר מסויים מתקפח.

לענין אזרחות טובה - לא מזמן היה דיון בוועד המנהל, בו, במשך כמה שעות, דובר על הנושאים המרכזיים שרשות השידור צריכה לטפל בהם ביוזמתה ולהחדיר אותם בשידורים, לאו-דווקא דרך אגב, אלא ביוזמה. האזרחות הטובה תפשה אחד המקומות המרכזיים. נמשיך לטפל בנושא זה.

כרגע אחד הנושאים המרכזיים הוא: ההכנות למחצית היובל למדינה ול-75 שנה לתנועה הציונית.

חבר-הכנסת כץ שאל על הטלוויזיה הלימודית. נוסף לכך שאנחנו מתלבטים ביחד בשאלה, שצד לנו המקום זה ליד זה, יש חלוקי-דעות ביחס לפונקציה של הטלוויזיה הלימודית. הדברים אינם במצב של עימות חריף, אבל, רשות השידור ראתה את הדברים אחרת מכפי שראה אותם משרד החינוך והתרבות. בשעתו נתקבל בכנסת תיקון לחוק אשר כפף את הטלוויזיה הלימודית למשרד החינוך והתרבות לצמיתות. זה היה בניגוד לדעת הרשות. הרשות הציעה הצעת פשרה, להמשיך במצב שהיה קיים בחוק לפני התיקון, שהטלוויזיה הלימודית תהיה במסגרת משרד החינוך והתרבות לתקופה נוספת עד-אשר תהיה הכרעה ודיון מחדש בשאלה זו. כפי שידוע, החליטה הכנסת, לפי הצעת שר החינוך והתרבות, לשנות את הסטטוס הארעי שהיה לטלוויזיה הלימודית במשרד החינוך והתרבות ולהמליץ על הכללתה במשרד החינוך והתרבות מעתה ולעולם.

יש דברים בינינו לבין הטלוויזיה הלימודית המחייבים תאום. למשל, יש ועדה לענין תנאי השירות. בראש הוועדה עומד יועץ שר האוצר לעניני שכר, מר ירמנס. ועדה זו משתדלת שלא תהיה אי-התאמה בתנאי השכר והשירות של העובדים שלנו והעובדים בטלוויזיה הלימודית. בשתי תקופות שונות היתה גם ועדה שהיתה מתאמת בנושאים אחרים. כרגע זה אין הוועדה פעילה. ייתכן שכדאי לחדש את פעילותה. אנחנו גם במגע ישיר עם הטלוויזיה הלימודית. לנו המצב הנוכחי בוודאי איננו אידיאלי, אבל, אין החלטה של רשות השידור להעמיד על הפרק, כנושא צריך לדון בו, את היחסים עם הטלוויזיה הלימודית. עדיין לא מיצינו את האפשרויות להגיע להבנה הדדית ומגע ישיר.

חבר-הכנסת כץ שאל באיזו מידה מתבצעות הנחיות עקרוניות שנמסרות לעובדים. אינני יודע את ההבדל בין הנחיות עקרוניות ללא-עקרוניות. הנחיות שנמסרות לעובדים בדרך-כלל מתבצעות. הבעיה היא, שבהנחיות עקרוניות יש תמיד מקום לשיקול-דעת בדרגים שונים. כיוון שאיננו עוסקים בנושא שניתן למדידה כמותית, יש מקום לפירושים שונים. מי שקורא את התדריך יכול לראות שיש אפשרויות רבות לפרש את המושג המרכזי בעבודת החדשות - איזון. אפשר לפרש ולפרש ויש הרבה מאוד מקום לשיקול-דעת בדרגים נמוכים. נאמר, שבמקרה שיש בעיה יש לפנות לממונה. לפעמים יכול להיות עובד שאינו חושב שיש בעיה, אחר-כך מסתבר שלא חשב טוב. יש דברים כאלה למעשה בכל יום, אבל, נדמה-לי, שבסך-הכל ההנחיות העקרוניות היום מובנות לעובדים ופקובלות עליהם. מובן שעובד יכול לערער, וזה לגיטימי בהחלט. בסך-הכל אפשר לענות, שההנחיות העקרוניות הנמסרות לעובדים מתבצעות ואין הרבה חריגות. מובן שיש מקרים שהדברים מגיעים לידיד בירור ולפעמים חייבים להגיע לחקירת בית דין, אבל, הרוב מניח את הדעת.

חברת-הכנסת רזיאל-נאור דיברה על הצורך בהוראת הלשון בטלוויזיה. בענין זה אנחנו במגע עם הסוכנות היהודית. כתוצאה מן השינויים שנגרמו על-ידי הלויינג' והחוקים חצי שעה, שדיברנו עליה לפני כמה רגעים, יש אפשרות פוטנציאלית למצוא מקום לשידורים לצגולים חדשים בעברית קלה, להוראת לשון וכיוצא באלה. הדבר מחייב הכנה רבה. אנחנו בקשר עם הסוכנות היהודית לשם מימון התכניות הללו.

חברת-הכנסת הרמן שאלה באיזו מידה יש מחקר נוסף על השפעת התכניות על הציבור ועל פידת הצפייה בתכניות. יש מחקר שנסף מטעם הלשכה המרכזית למסטיסטיקה בכל שלושה חודשים. מחקר זה נותן לנו מספרים על ההענות, פידת השימוש ברדיו ובטלוויזיה, באילו תכניות צופה הקהל בטלוויזיה ומה שרפע ברדיו. בפידה מסויימת יש גם חקר עמדות ואיך מתייחס הציבור לדברים שראה ושמע. בשנים האחרונות הודחבה מאוד הפעולה בתחום זה. לא רק הלשכה המרכזית למסטיסטיקה עושה את המחקרים. גם אצלנו יש אדם הבודק מה הדברים המעוררים שאלות, מנסח את השאלות יחד עם הלשכה המרכזית למסטיסטיקה ואחר-כך שוקד על שפירת התוצאות לעוסקים בשידורים. אחת הבעיות המרכזיות בנושא זה היתה, שכאשר המחקרים היו מגיעים למזמין הם היו כספר אגתום לפניו. הבעיה היא באיזו מידה המחקר הופך להיות חלק מהחיים. לפיכך התחלנו לעבוד על הבעיה של השימוש במחקר.

יש אדם מקצועי שקודם עבד בנושא זה בצד השני. יש פגישות לפני הכנת המחקרים ואחר-כך, עם התוצאות, עם סגל העובדים הבכירים והם מעבירים זאת הלאה. כך זה הופך להיות חלק מהמחשבה לתכנון הבא. לרשות השידור אין גישה חד-משמעית, לפיה היא לוקחת את התוצאות ואומרת: את זה הקהל אוהב ולפי זה יש לקבוע את התכניות. העניין מורכב מאוד. זה אחד האלמנטים. השימוש הנכון בתוצאות הוא המצדיק את ההוצאה הגדולה על המחקרים.

לגבי ההסדרים הקיימים עם ספקי סרטים בחוץ-לארץ - חברת-הכנסת הרמן שאלה אם יש למישהו מונופול על אספקת סרטים. התשובה היא: לא. בשעתו, כאשר חברת C.B.S. הייתה יועצת לצוות הקמת הטלוויזיה היה הסדר, שניסינו לבטל אותו - היום זה בכלל ענין הסטורי - לקבל את החומר שלהם בטכום מסויים. היום זה לא קיים. אנחנו קובעים בשוק הבין-לאומי לפי שיקול-הדעת של אנשינו. מגיע הרבה חומר. רואים את החומר קודם. יש כתבים בחוץ-לארץ הנותנים ייעוץ על דברים שראו בטלוויזיה. בתחום זה חלה התפתחות. זה לא לגמרי שרירותי. לפדנו את השוק. הבעיה היתה ללמוד את השוק. היינו צריכים לראות מה מציעים ואם מסוגלים לספק בזמן. ראינו בצרפת דברים יפים שאפשר לשדר, אבל, אף-פעם החומר לא הגיע בזמן. הדברים מורכבים מאוד. בשנה הראשונה זה היה רע. אחר-כך - השתפר. היום - לא רע.

לשאלה כיצד לעודד יותר הפקה עצמית - להקציב לזה סכומים גדולים יותר. זה חיוני. מצבנו הכספי הולך ורע. המקורות הכספיים שלנו מדלדלים, כי קובים פחות מכשירי טלוויזיה חדשים. איננו מסוגלים להרים את המשא התקציבי. זה חל על ענין זה באופן מיוחד. הפקה עצמית שלנו או של מפיקים ישראלים אחרים עולה הרבה.

ס. חובב: רוב חברי הועדה ציין את ההתקדמות שחלה בטלוויזיה ולא התייחס באופן ישיר לרדיו. מכאן אני רוצה ללמוד לטובה על דעתם על הרדיו.

נשאלו שאלות אחדות בקשר לרדיו. הייתי רוצה להשיב לפי הסדר שנשאלו.

חבר-הכנסת אליעד שאל על האצרת באור-יהודה. היתה התייחסות לעצרת בחדשות. היתה ידיעה על-כך.

חבר-הכנסת כץ שאל על השידורים לברית-המועצות ועל הפרעות של הרוסים לשידורים שלנו לברית-המועצות. הפרעות התחילו באמצע חודש יוני השנה. יש הפרעות קשות לשידורים שלנו ברוסית, בגרוזינית ובאידיש. למעשה, אי-אפשר לשמוע את השידורים שלנו בשפות אלה, במצב הנוכחי, בברית המועצות. רשות השידור ושרד התקשורת מקיימים מגעים הדוקים בענין זה ומחפשים דרכים בהן אפשר יהיה להתגבר, ולו במעט, על הקשיים. אנחנו פאטים את קצב הקריאה וההגשה בשפות אלה. ניתנת עדיפות לקולות של קרייניות. המשרדים סכווננים בצורה כזאת, שגם אנגלית, צרפתית ורוסנית מכווננים לברית-המועצות. השידורים בשפות אלה אינם מופרעים. הוספנו שידור בתדרים בגלים בינוניים, נוסף על משרד רשת ד'. אנחנו משרדים אחרי חצות בתדר זה, שכרגיל אינו מכוון לברית המועצות, גם ברוסית. יש לנו ידיעות, שהעוצמה של המשרד מגיעה עד מוסקוה, כולל מוסקוה. מובן שהבעיה היא להביא זאת לידיעת היהודים בברית-המועצות. מנסים לשנות את התדרים מדי פעם בפעם. ברור שזו לא דרך טובה, כי גם המאזין צריך לדעת היכן לחפש. נבדקות אפשרויות לנצל תחנות אחרות בחוץ-לארץ, באופן סמוי, מהן אפשר לשלוח חומר בנושא ישראל. נבדקת אפשרות לשדר בתדר שהסובייטים משרדים בו למזרח-התיכון. הם לא יפריעו לתדר של עצמם. כל הדברים האלה נעשים באופן סמוי, סודי. ברור שקשה להתגבר על הפרעות כאלה. אי-אפשר להתגבר עליהן באופן מוחלט. הרבה מן המלאכה שאנחנו עושים בשטח זה יורדת לטמיון, אבל, לא נחדל ממנה.

ג. אליעד: היש מאבק, בדעת-הקהל העולמית, בענין זה?

ס. חובב: רשות השידור לא צריכה לטפל בזה באופן ישיר, אבל, גם ענין זה עלה. השאלה היא מה תהיה השפעתה של התעוררות כזאת של דעת קהל.

חבר-הכנסת כץ ביקש דיווח על חלוקה של מסדרים
על-פי קטגוריות ואחוזים ומול זאת - מידת האזנה על-פי חלוקה לקטגוריות.
החלוקה לקטגוריות פשוטה. זה למעשה בחומר של רשות השידור. לבדוק
מידת האזנה לפי החלוקה הזאת - קשה. ככל שנעמול בכך, לא נוכל לדעת
בדיוק. יש לפני טבלה כזאת. הזמן העומד לרשותי אינו מתיר לי לקרוא
את הטבלה.

האם נוכל לקבל אותה?

היו"ר א. רימלט:

אמציא אותה לחברי הועדה בכתב.

ס. חובב:

חברת-הכנסת הרמן שאלה על מהדורת סיכום חדשות
היום. בדקנו את השאלה בסקרים. על-פי התשובות בסקרים, רוב המאזינים
מעונינים במהדורה מסכמת בשעה 23.00 ולא מאוחר מזה. מהדורת השעה
23.00 היא המסכמת את חדשות היום, על-פי רצונו של הרוב.

למר דמפור תשובות לשאלות רבות. התשובות
תימסרנה בישיבה אחרת.

היו"ר א. רימלט:

הישיבה ננעלה בשעה 12.00